

Öndunarfærasykingar

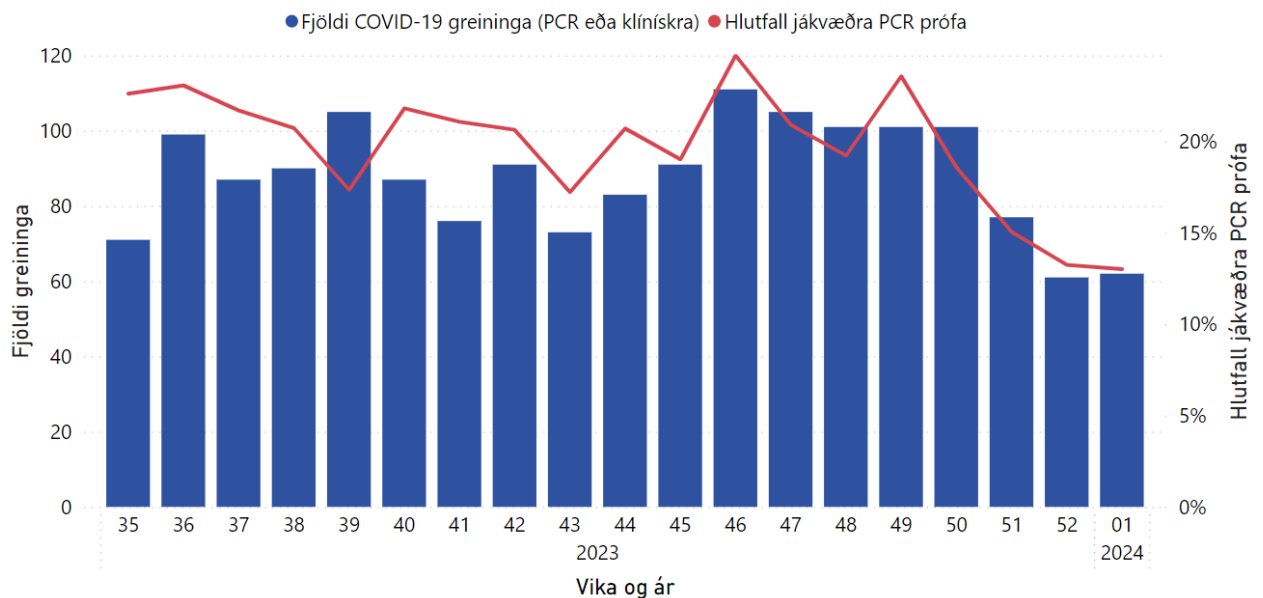
Vika 1

1. – 7. janúar 2024

Embætti landlæknis
Sóttvarnalæknir

COVID-19 (SARS-CoV-2)

Eftir aukningu á fjölda COVID-19 greininga í haust voru greiningar nokkuð stöðugar það sem af er vetri en greiningum hefur síðan fækkað undanfarið. Í fyrstu viku árs 2024 greindust 62 með COVID-19 (með PCR-prófi eða klínískri greiningu). Hlutfall jákvæðra PCR-prófa af heildarfjölda prófa hefur einnig lækkað og var 13% í viku 1 (mynd 1).

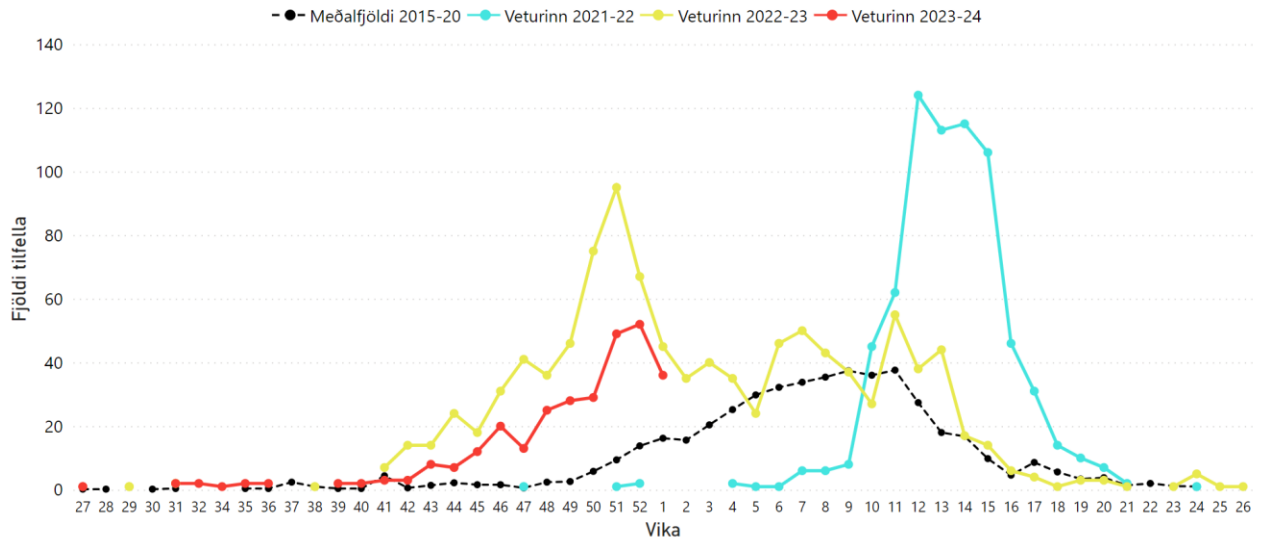

Mynd 1. Vikulegur fjöldi einstaklinga sem greindist með COVID-19, annaðhvort með PCR-prófi eða klínískri greiningu (vinstri ás), og hlutfall jákvæðra COVID-19 PCR-prófa af heildarfjölda prófa (hægri ás) veturinn 2023–2024 (frá viku 35 2023, um mánaðamótin ágúst–september).

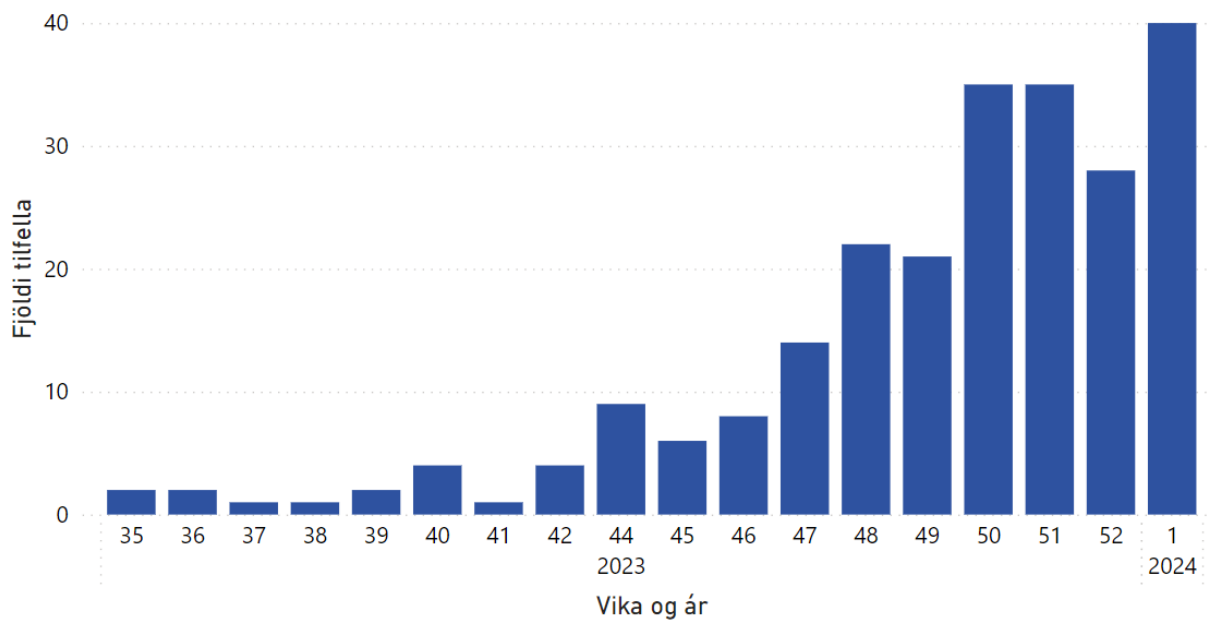
Inflúensa

Fjöldi **staðfestrar inflúensu** (greining með PCR-prófi) hefur aukist frá miðjum október. Færri greindust þó í fyrstu viku árs 2024 samanborið við síðustu tvær vikur síðasta árs eða samtals 34 einstaklingar (mynd 2). Öll greind tilfelli inflúensu í viku 1 voru af inflúensustofni A. Taka skal fram að sýkla- og veirufræðideild Landspítala gerði um áramót breytingar á skilyrðum fyrir því hvernig tölur eru kallaðar fram sem olli færri greiningum í viku 1. Mun þetta jafnast út í viku 2.

Fjöldi **klínískra greininga** á inflúensu eða „flensu“ (greiningar læknis án rannsóknar með PCR-prófi) hefur farið stigvaxandi það sem af er vetri og jókst í viku 1 (mynd 3).

Mynd 2. Fjöldi einstaklinga með staðfesta inflúensu eftir vikum veturinn 2023–2024 og síðastliðin tvö flensutímabil samanborið við meðaltal síðustu fimm flensutímabila þar á undan (2015–2020). Athugið að veturinn 2020–2021 greindist ekkert tilfelli af inflúensu.

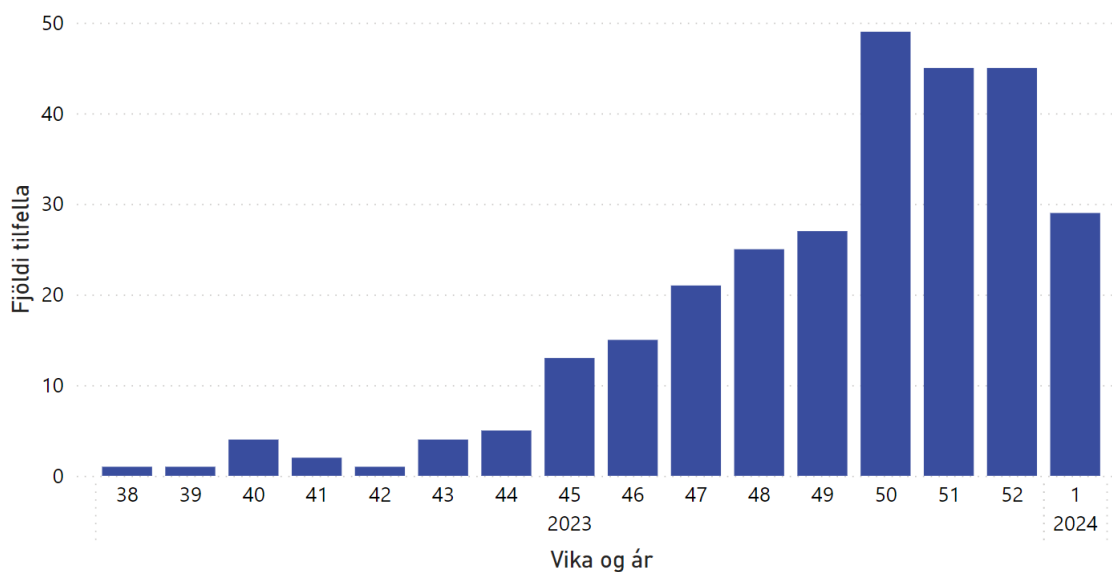

Mynd 3. Vikulegur fjöldi klínískra greininga á inflúensulíkum einkennum veturinn 2023–2024.

RSV og aðrar öndunarfærasýkingar

Fjöldi greininga á RS-veirusýkingu (RSV) jókst jafnt og þétt framan af vetri. Fjöldi greininga tók stökk í viku 50 síðasta árs og var vikulegur fjöldi greininga svipaður út árið (mynd 4). Í viku 1 ársins 2024 greindust 29 með RSV, þar af átta börn undir eins árs aldri. Taka skal fram að sýkla- og veirufræðideild Landspítala gerði um áramót breytingar á skilyrðum fyrir því hvernig tölur eru kallaðar fram sem olli færri greiningum í viku 1. Mun þetta jafnast út í viku 2.

Af öndunarfæraveirum öðrum en inflúensu og RSV í viku 1 greindust flestir með rhinoveirum (kvef) og aðrar tegundir kórónuveira en SARS-CoV-2. Frekari upplýsingar um greiningar á öndunarfæraveirum má sjá á [vef sýkla- og veirufræðideilda Landspítala](#).

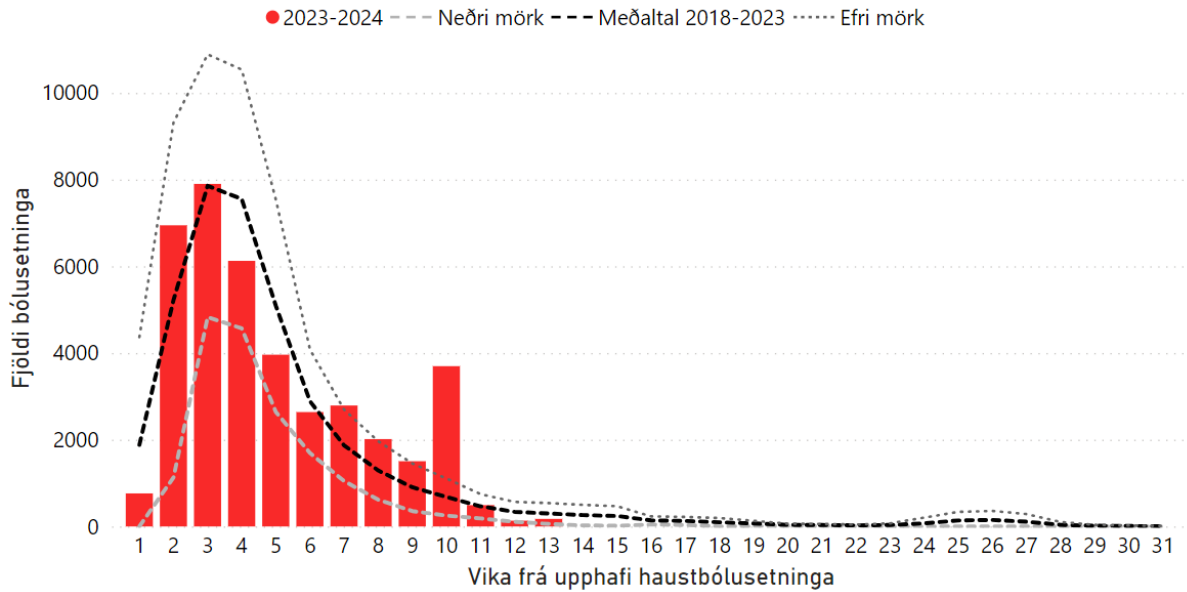
Mynd 4. Vikulegur fjöldi greindra RS-veirusýkinga veturinn 2023–2024.

Bólusetningar

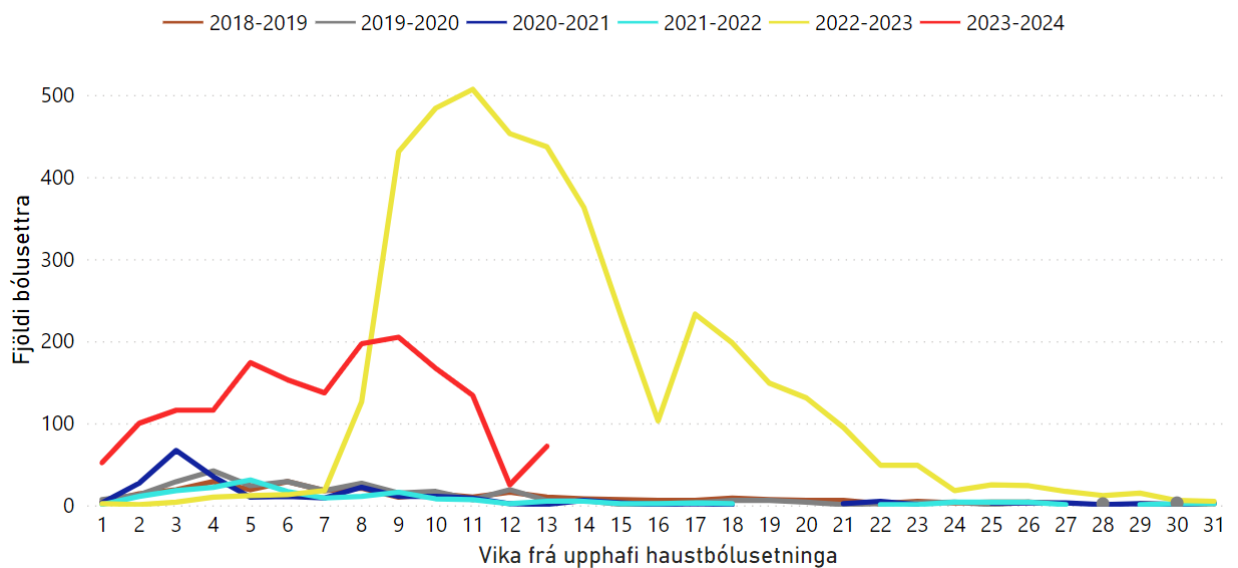
Þátttaka í **bólusetningum gegn inflúensu** hefur verið minni í vetur samanborið við meðalþátttöku vetranna 2018–2023. Einstaklingar 60 ára og eldri eru meðal þeirra sem sóttvarnalæknir mælist til þess að **njóti forgangs við inflúensubólusetningar**. Þátttaka þessa aldurshóps var undir meðaltali framan af vetri en tók kipp í desember vegna bólusetningarátaks heilsugæslustöðva (mynd 5). Heildarfjöldi bólusetninga meðal 60 ára og eldri veturinn 2023–2024 er þó enn talsvert lægri en síðustu tvo vetur.

Börn fædd á tímabilinu 1. janúar 2020 til 30. júní 2023, sem hafa náð 6 mánaða aldri þegar bóluset er, eru skilgreind sem forgangshópur fyrir inflúensubólusetningu. Þátttaka þessa aldurshóps veturinn 2023–2024 er talsvert undir þátttöku samanborið við síðastliðinn vetur þegar fyrst var mælt með infúensubólusetningu fyrir þennan hóp (mynd 6).

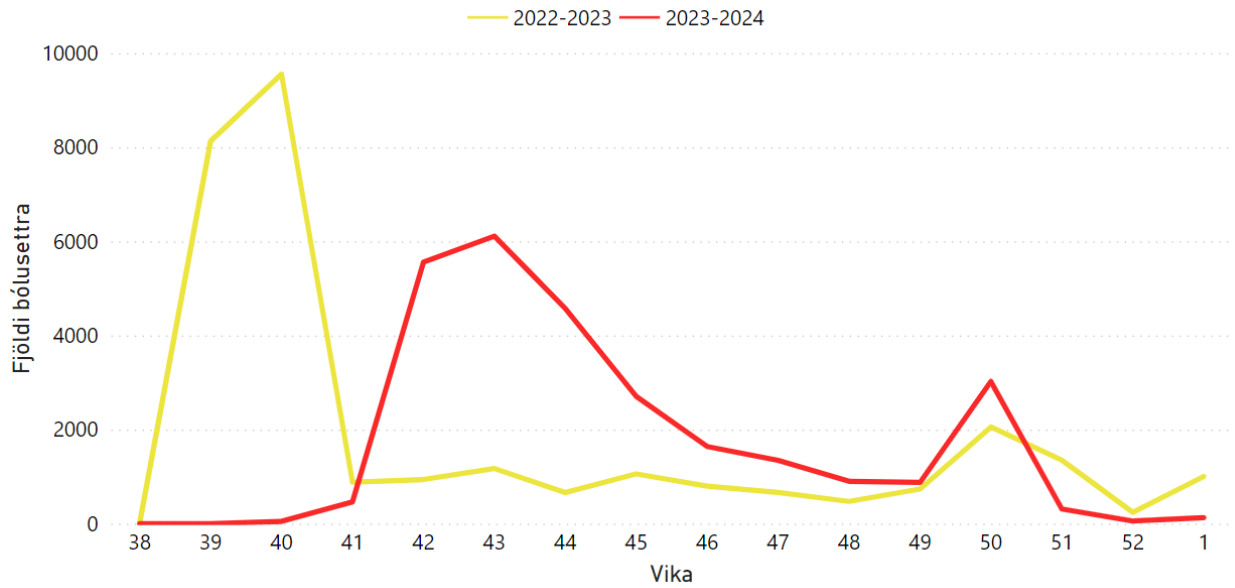
Bólusetningarátak heilsugæslustöðva í desember skilaði árangri í þátttöku einstaklinga 60 ára og eldri í **bólusetningum gegn COVID-19** en heildarfjöldi bólusettra það sem af er vetri er enn talsvert lægri en fjöldi bólusettra á sama tímabili undangenginn vetur (mynd 7).

Mynd 5. Þátttaka einstaklinga á aldrinum 60 ára og eldri í bólusetningum gegn influensu veturinn 2023–2024 samanborið við hlaupandi meðaltal síðustu fimm vetra (frá hausti 2018 til vors 2023). Á myndinni eru einnig sýnd skekkjumörk miðað við 95% öryggisbil.

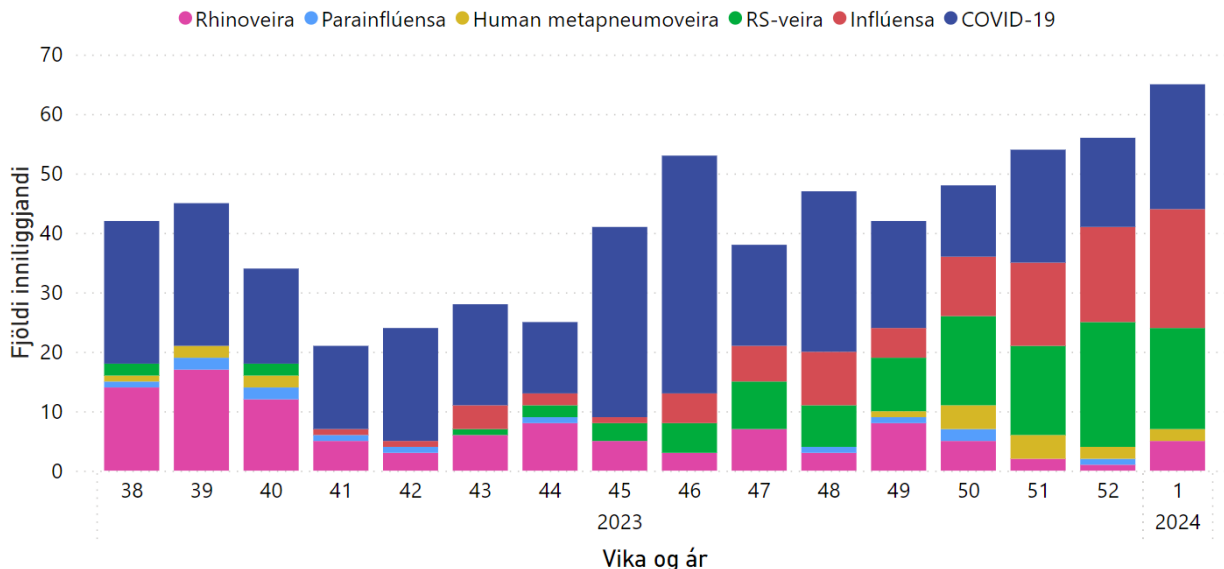
Mynd 6. Þátttaka barna undir 5 ára í bólusetningum gegn influensu veturinn 2023–2024 samanborið við undanfarna fimm vetur (frá hausti ársins 2018).

Mynd 7. Þátttaka einstaklinga á aldrinum 60 ára og eldri í bólusetningum gegn COVID-19 í veturinn 2023–2024 samanborið við sama tímabil árið 2022.

Innlagnir á sjúkrahús

Undanfarnar vikur hefur fjöldi innlagna á Landspítala með/vegna öndunarferasýkinga aukist en mest aukning hefur orðið á innlögnum vegna RS-veirusýkingar og inflúensu. Alls greindust 65 manns með öndunarferaveirusýkingu í eða við innlögna á Landspítala í fyrstu viku ársins 2024 (mynd 5). Af þeim greindust 17 með RSV, þar af þrjú börn undir eins árs aldri og níu einstaklingar á aldrinum 65 ára og eldri, 20 greindust með inflúensu, mikill meirihluti einstaklingar 65 ára og eldri. Með COVID-19 greindist 21, meirihluti einstaklingar 65 ára og eldri.

Mynd 5. Fjöldi innlagðra einstaklinga með öndunarferasýkingar veturinn 2023–2024. Gögn frá Landspítala.

Samantekt

Greiningum á inflúensu og RSV fjölgaði í vetur, sem er viðbúið, en aðeins hefur hægt á aukningunni undanfarið. Greiningum á COVID-19 hefur heldur fækkað. Innlögnum á Landspítala með/vegna öndunarfærasýkinga fjölgar áfram og hlutfall þeirra sem greinast við eða í innlögn með RSV eða inflúensu hefur hækkað.

Staðan í Evrópu

Tíðni öndunarfærasýkinga er áfram á uppleið víða í Evrópu og inflúensutilfellum fer fjölgandi. Sóttvarnastofnun Evrópusambandsins lýsti yfir upphafi inflúensufaraldurs í viku 50 á síðasta ári. Misjafnt er eftir löndum hvort tilfellum COVID-19 fari fjölgandi eða ekki og á það sama við um sjúkrahúsinnlagnir, gjörgæslulegur og andlát. Alvarleg veikindi vegna COVID-19 eru áfram að mestu meðal fólks 65 ára og eldra. Einnig er misjafnt eftir löndum hvort tilfellum RSV fari fjölgandi eða ekki sem og merkjum um alvarleg veikindi vegna RSV. Áfram eru veikindi vegna RSV alvarlegust meðal barna undir fimm ára aldri. Sjá frekari upplýsingar [á vef Sóttvarnastofnunar Evrópusambandsins \(ECDC\)](#).

Sóttvarnir

Full ástæða er til að sinna persónulegum sóttvörnum til að draga úr líkum á að smitast og á að smita aðra.

Við minnum öll á að:

- Fylgja tilmælum um bólusetningu. Það er ekki of seint að þiggja bólusetningu hjá heilsugæslu.
- Halda sig til hlés í veikindum.
- Forðast umgengni við ung börn og aðra viðkvæma ef með einkenni.
- Hylja nef og munn við hósta og hnerra.
- Sinna reglulegum handþvotti.
- Nota grímu við ákveðnar aðstæður eins og á heilbrigðisstofnunum þ.m.t. biðstofum.
- Lofta út.

